



**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-800/22-L

Název	Základní škola speciální, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace
Sídlo	Husova 784, 464 01 Frýdlant
E-mail	kancelar@zsps-frydlant.cz
IČO	46 745 751
Identifikátor	600 080 358
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jaroslava Smolová
Zřizovatel	Město Frýdlant
Místo inspekční činnosti	Husova 784, 464 01 Frýdlant
Termín inspekční činnosti	10.–12. 10. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou speciální podle příslušných školních vzdělávacích programů podle §174 odst. 2 písm. b) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich soulad s právními předpisy a s rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola speciální, Frýdlant, okres Liberec (dále „škola“) vykonává činnost základní školy s nejvyšším povoleným počtem 130 žáků a školní družiny s nejvyšším povoleným počtem 30 žáků. V oborech vzdělání základní škola a základní škola speciální vzdělává žáky se sníženými intelektuálními schopnostmi, se souběžným postižením více vadami a s autismem. Zařazení žáka do školy probíhá na základě doporučení poradenského zařízení.

K datu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 67 žáků, z toho 17 žáků v základní škole speciální a jeden žák s hlubokým mentálním postižením. Školní družina vzdělávala v jednom oddělení 14 účastníků.

Škola nemá školní jídelnu, žáci se stravují v jídelně v blízkosti sousední základní školy. Škola zajišťuje žákům ze sociálně slabých rodin bezplatné stravování.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) splňuje podmínky pro výkon funkce. Některé pravomoci v oblasti řízení převedla na ustanovenou zástupkyni. V koncepčních záměrech rozvoje školy se promítá její dlouholetá pedagogická zkušenost a tvůrčí přístup ke změnám vedoucí ke zkvalitnění vzdělávacího procesu. S poradním orgánem, pedagogickou radou, projednává důležité dokumenty školy, zabývá se organizováním i výsledky vzdělávání. Pedagogové mají k dispozici roční plán práce s průběhem vzdělávacích aktivit i organizačním zajištěním chodu školy. Dalším pojátkem v zajištění jednotných postupů jsou metodická sdružení pro první a druhý stupeň.

Kontrolní systém je funkční, pokrývá oblasti provozu a vzdělávacího procesu. V hospitačních záznamech bylo méně zaznamenáváno využívání formativního hodnocení a vedení žáků k sebehodnocení. Ředitelka pracuje se závěry z hospitací, což přispívá ke zkvalitnění pedagogické práce učitelů.

Ředitelka podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“). Plán DVPP vychází z potřeb školy, ale zároveň akceptuje zájmy jednotlivých pedagogů. Vzdělávání se v posledních letech týkalo především oblastí informatiky, práce s problematickými žáky, čtenářské gramotnosti atd. Ředitelka a její zástupkyně se rovněž vzdělávají v oblastech směřujících k problematice řízení školy. Výměnou zkušeností z dlouholeté spolupráce s příhraniční polskou školou získávají pedagogové další podmínky pro uplatňování různých forem a metod práce.

Pedagogický sbor se od poslední inspekční činnosti obměnil především z důvodu odchodů zaměstnanců do důchodu. Z 19 pedagogů nesplňují kvalifikační předpoklady tři, z toho dva studují a jeden kvalifikovaný asistent pedagoga dočasně vyučuje nekvalifikovaně tělesnou výchovu a pracovní činnosti. Počet pedagogů a asistentů pedagoga pokrývá speciální potřeby žáků. Výchovná poradkyně a metodička prevence rizikových jevů vzájemně spolupracují při tvorbě i vyhodnocování plánů, reagují na potřeby a aktuální situaci ve škole.

Vzdělávání žáků probíhá v obou propojených budovách školy. Třídy jsou funkčně vybavené, esteticky upravené, pro žáky s vyššími speciálními potřebami je vytvořen relaxační koutek, žáci mají dostatek rehabilitačních a didaktických pomůcek (mobilní jednotky s tablety, Robot Photo s výukovými programy, interaktivní tabuli i alternativní komunikační programy). Vyučující mají k dispozici pro žáky 25 tabletů. Zbývá zajištění sítě pro případnou distanční výuku. Aktivity pracovních a tělovýchovných činností a školní družiny probíhají v přední budově školy. Zadní budova školy vyžaduje venkovní opravu. Pozemek školy se skleníkem, přilehlým hřištěm, relaxačním zákoutím a dalším vybavením

skýtá velké možnosti pro relaxaci, pracovní i pohybové aktivity. Žáci ho využívají denně o velké přestávce. Oddělení školní družiny má k dispozici vlastní prostory a využívá i prostory náležící škole (školní kuchyňku, tělocvičnu, hřiště a zahradu).

Ředitelka přijala ve sledovaném období opatření k minimalizaci rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, vstupy do budovy zajistila proti vniknutí cizích osob. Pravidla pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků jsou stanovena ve vnitřních předpisech školy. S pravidly bezpečného chování jsou žáci seznamováni průběžně.

Finanční prostředky pro chod školy, rozvoj materiálních podmínek a zabezpečení realizace základního speciálního vzdělávání jsou zajištěny. Velkým finančním přínosem školy byly projekty spolufinancované z ESF a účelové dotace.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání žáků s těžším zdravotním postižením vycházelo jak ze školního vzdělávacího programu, tak z jejich možností a potřeb. Učitelky mají zpracovaný pracovní plán na každého žáka s jeho možnými dosažitelnými kompetencemi. Většina žáků má problémy s komunikací, pohybem a soustředěním. Vyučující proto volí frontální způsob výuky na podporu komunikace a sociálních vztahů. Výraznou pomocí byla pedagogická podpora asistentů pedagoga, kteří velmi dobře reagovali na potřeby žáků a dle instrukcí učitelek s nimi vhodně pracovali. Střídání činností s využitím motivačních pomůcek a pohybových chvilky žáky povzbuzovaly a přispívaly k jejich zapojení do následné činnosti. V průběhu vzdělávacího procesu učitelky využily rehabilitační pomůcky, rytmické nástroje, alternativní pomůcky podporující komunikaci. K žákům přistupovaly individuálně, snažily se jim nedirektivním způsobem, ale důsledně, vštěpovat režimové prvky, hygienické a pracovní návyky a vedly je k plnění úkolů.

Na prvním stupni vzdělávací proces probíhal v příjemné klidné atmosféře, úroveň výuky byla pozitivně ovlivněna taktickým přístupem učitelek. Hodiny byly promyšlené, jednotlivé části na sebe navazovaly a byly vhodně časově rozvrženy. Výukové materiály a pomůcky zaměřené na konkrétní činnosti účelně pomáhaly žákům orientovat se v matematických úlohách i v přírodovědných zadáních. Manipulace s pracovními nástroji rozvíjela jemnou motoriku a pracovní dovednosti.

Žáci druhého stupně byli vedeni k větší samostatnosti, nabízené aktivity zvláště v přírodovědných předmětech a uplatňované formy a metody práce v ostatních předmětech podporovaly objevování, experimentování a tvořivost žáků. V procesu se odrazila tvůrčí práce učitelky, která využila všech dostupných forem a metod práce, které vzbudily zájem žáků o probíranou oblast a přispěly k pochopení náročného učiva.

Tempo výuky respektovalo možnosti žáků. Hospitované vyučovací hodiny se vyznačovaly pevnou strukturou s jasně stanovenými cíli s dominantní dovednostní složkou. Použité formy a metody výuky zohledňovaly věk, schopnosti žáků i jejich individualitu, aplikované vzdělávací strategie směřovaly k rozvoji požadovaných kompetencí žáků a schopnosti využít získané vědomosti v praktickém životě. Frontální výuku účelně doplňovala samostatná práce žáků. Méně byla zařazována práce žáků ve skupinách či ve dvojicích, které by vedly žáky k týmové a vzájemné spolupráci. Výuka byla názorná, interaktivní technika byla využita na prvním i druhém stupni ve dvou hodinách. Efektivní střídání činností a průběžné podávání zpětné vazby podporovalo zájem žáků o probírané učivo. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení bylo v hodinách zaznamenáno sporadicky. Pomoc asistentů pedagoga byla nezastupitelná a přispívala k bezpečnosti žáků.

Hospitační činnost ve školní družině byla zaměřena na odpolední aktivity. Zájmové vzdělávání probíhalo v souladu s cíli vzdělávání stanovenými ve školním vzdělávacím programu pro školní družinu. Zvolené činnosti byly adekvátní k věku a možnostem žáků. Pro jejich naplnění vychovatelka společně s asistentkou pedagoga účelně využívaly činnosti zaměřené tematicky (péče o rostliny, zdravá výživa), spontánní aktivity (stolní hry, hraní si s hračkami dle výběru), dostatek času byl věnován i odpočinku (čtení pohádky, poslech hudby). Vychovatelka zklidňovala žáky, empaticky jim nechávala možnost volby z nabízených aktivit. Žáci mohli relaxovat na pohodlných vacích (Fat Boy).

Hodnocení výsledků vzdělávání

V průběhu sledované výuky žáci prokazovali znalosti adekvátní jejich diagnóze a zvládali učivo odpovídající výstupům školního vzdělávacího programu dle daného ročníku. K sobě se chovali kamarádsky, k pedagogům přistupovali s respektem založeným na důvěře. Dokázali nacházet spojitost ve vykládaném učivu s příklady z reálného života. Pedagogové dobře znají své žáky. Každý žák má své portfolio, kam jsou zaznamenávány jeho dílčí úspěchy nebo případné příčiny neúspěchu. Ve třídách s žáky s těžším postižením se vzájemné pospolitosti průběžně učí, neboť jednájí impulzivně a bez pedagogické intervence nedokáží potlačit svoje emoce.

Žáci jsou vedeni k pravidelné školní docházce, je jim zdůrazňován význam vzdělání pro jejich další život. U žáků s vysokým počtem neomluvených hodin jedná vedení školy a metodická prevence rizikového chování se zákonnými zástupci, s pediatry, s OSPOD, MÚ Frýdlant a Policií ČR. Mimo neomluvené hodiny, škola řeší agresi mezi žáky. Pro tyto a případně další závažné rizikové jevy (šikana, manipulace s návykovými látkami atd.) jsou zpracované metodické pokyny, jak má pedagog v těchto situacích postupovat. Výchovná poradkyně zákonným zástupcům nabízí možnost rezervovat si schůzku v rámci pravidelných konzultací, v případě neodkladného případu, je k dispozici neprodleně. Žáci jsou motivováni, aby pokračovali ve vzdělávání na středních školách. Pomáhá jim vybrat vhodný učební obor, seznamuje je a jejich zákonné zástupce s možnostmi dalšího studia a následným uplatněním na trhu práce (EDUCA, dny otevřených dveří na OU, besedy organizované Úřadem práce v Liberci atd.). Většina žáků pokračuje v dalším studiu, ale řada jich toto studium úspěšně nedokončí.

Škola efektivně spolupracuje s místním dětským domovem, základní a střední školou, s SOŠ v Liberci a se Základní školou speciální Orlí v Liberci (výměna zkušeností pedagogů, žákovské soutěže). K rozvoji školy přispívá i úzká spolupráce s poradenskými zařízeními.

Pořádané akce školou byly zaměřeny na zlepšení vztahů mezi žáky, schopnost empaticky vnímat druhé lidi, mít soucit se zvířaty a dokázat pomoci tomu, kdo to potřebuje. Škola je dlouhodobě zapojena do projektu „72 hodin“, který je charitativně zaměřen na pomoc lidem, zvířatům a celé přírodě. Profilace školy v environmentální výchově se odráží v realizování akcí s touto tematikou (úklid okolí školy v rámci Dne Země, návštěva ZOO, projektový den v přírodě v Bílém Potoce atd.). Žákům se podařilo v rámci projektu „Jizerky známé i neznámé“ reprezentovat školu na veřejnosti. Z jejich fotografování přírody vznikla výstava obrazů Jizerek během čtyř ročních období. Zájmové vzdělávání ve školní družině žáky úspěšně motivuje k aktivnímu trávení volného času. Výsledky výtvarných činností žáků přispívají k estetickému vzhledu školních prostor. Školní družina participuje na převážné většině akcí pořádaných ZŠ.

Závěry

Vývoj školy

- V roce 2020 bylo zrušeno odloučené pracoviště v Liberci.
- Kvalitativní posun v oblasti řízení.
- Škola se více zaměřuje na environmentální výchovu a výchovu ke zdraví.
- Pedagogický sbor se obměnil, zvýšila se kvalifikovanost učitelů.
- Pokračuje obměna materiálního vybavení.
- Škola pokračuje ve spolupráci s příhraniční polskou školou.
- Škola opětovně podává zřizovateli požadavek na rekonstrukci fasády zadní budovy.

Silné stránky

- Škola ve spolupráci s dalšími subjekty ve městě realizuje efektivní opatření k prevenci všech forem rizikového chování. Pro žáky a zákonné zástupce vytváří podporu prostřednictvím konzultačních hodin. Organizace vzdělávání zajišťuje příznivé podmínky pro psychohygienu žáků i pedagogů.
- Vedení školy systematicky vyhodnocuje stav materiálních podmínek a v úzké spolupráci se zřizovatelem a pomocí různých nadací a fondů zajišťuje vhodné podmínky pro vzdělávání všech žáků dle jejich speciálních a specifických potřeb.
- Pedagogové udržují mezi sebou kolegiální vztahy, spolupracují, vzniklé problémy řeší týmově, aktivně si předávají poznatky, efektivně spolupracují s asistenty pedagoga.
- Škola při přijímání žáků respektuje jejich vzdělávací potřeby a pomocí asistentů pedagoga a speciálních metod a forem práce vytváří podmínky pro jejich vzdělávání.
- Vychovatelka i asistentka pedagoga respektují potřeby každého účastníka zájmového vzdělávání, denně úzce spolupracují se zákonnými zástupci.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V hodnocení pedagogických procesů se v menší míře objevuje sledování formativního hodnocení a vedení schopnějších žáků k sebehodnocení.
- Ve vzdělávacím procesu se v menší míře objevovalo formativní hodnocení a vedení schopnějších žáků k sebehodnocení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- V rámci pedagogického vedení se více zaměřit na efektivní podporu formativního hodnocení žáků.
- Zprovoznit počítačové sítě pro případnou distanční výuku.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 5. 10. 2022
2. Změna zřizovací listiny čj. 2/2017 vydaná zřizovatelem Městem Frýdlant dne 15. 2. 2017
3. Jmenování do funkce ředitelky školy ze dne 17. 10. 2008, s účinností od 1. 1. 2009
4. Vize školy na období let 2020-2022

5. Školní vzdělávací program „Učíme se pro život“ - s minimálními očekávanými výstupy, platný pro školní rok 2022/2023
6. Školní vzdělávací program „Školou pro život“ I. A II. díl, platný pro školní rok 2022/2023
7. Školní vzdělávací program přípravného stupně ZŠ speciální „Krok za krokem“
8. Školní vzdělávací program pro školní družinu, platný pro školní rok 2022/2023
9. Školní řád čj. ZŠS/336/2022 ze dne 22. 8. 2022, s účinností od 1. 9. 2022
10. Vnitřní řád školní družiny ze dne 31. 8. 2022, platný a účinný od 1. 9. 2022
11. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny školní rok 2022/2023
12. Třídní knihy všech tříd školní rok 2022/2023
13. Vnitřní řád školy ze dne 30. 8. 2022, účinný od 1. 9. 2022
14. Plán DVPP na školní rok 2022/2023 ze dne 1. 9. 2022
15. Osobní složky pedagogických pracovníků (nejvyšší dosažené vzdělání, osvědčení o DVPP)
16. Roční plán práce školy školní rok 2022/2023
17. Kontrolní činnost vedení školy, školní roky 2021/2022, 2022/2023
18. Roční plán školní družiny pro školní rok 2022/2023
19. Zápisní lístky do školní družiny (vzorek) pro školní rok 2022/2023
20. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny pro školní rok 2022/2023
21. Dokumentace preventisty rizikových jevů
22. Dokumentace výchovného poradce
23. Výroční zpráva o činnosti školy školní rok 2021/2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Miloslava Paclíková, školní
inspektorka, vedoucí týmu

Paed.Dr. Dana Rozkovcová, školní
inspektorka

Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.